

А. В. ПАЗЮК

Андрій Валерійович Пазюк, доктор юридичних наук, доцент Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У ПОЛІЦЕЙСЬКОМУ СЕКТОРІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Законодавче забезпечення захисту персональних даних в Україні знаходиться у стані розвитку, про що, зокрема, свідчать періодичні зміни в чинному Законі України «Про захист персональних даних», і це є позитивною ознакою розвитку національної галузі інформаційного права. Між тим, більш розгалуженого регулювання питань обробки персональних даних потребують усі сектори економіки та сфери правозастосування, зокрема й правоохоронна діяльність. У цій сфері необхідність науково-теоретичного осмислення проблематики захисту персональних даних практично пов'язана, серед іншого, з ухваленням законодавчих актів у сфері запобігання і боротьби з корупцією, що передбачають електронне декларування, відкритий доступ громадськості до персональних даних і заходи з моніторингу способу життя посадовців.

Тому орієнтація законодавця на міжнародні стандарти у цій сфері допоможе запобігти зловживанням владою та порушенням прав людини. Про нагальність дослідження цієї теми свідчить відкриття Конституційним Судом України провадження за зверненням народних депутатів України про визнання неконституційними окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», зокрема в частині втручання у приватне життя як посадовців, так і близьких ним осіб¹.

Проблематика захисту [прав осіб стосовно обробки]* персональних даних у правоохоронній діяльності, зокрема в сфері боротьби з корупцією, й досі залишається не достатньою мірою дослідженою в українській правовій науковій думці. Перші спроби підійти до цієї тематики були зроблені п'ятнадцять років тому в праці автора². Серед сучасніших публікацій можна виділити колективну науково-педагогічну роботу для викладання спецкурсу з цієї тематики підготовано за сприянням Ради Європи вітчизняними науковцями-практиками М. В. Бемом, І. М. Городиським, Г. Сагтоною, О. М. Родіоненкою³. Однак навіть згадана публікація, датована 2015 р., вже певною мірою втратила актуальність, що пов'язано зі стрімким розвитком цієї сфери та насамперед реформою європейського законодавства з питань захисту персональних даних, проведеною в Європейському Союзі у 2016 році.

Метою цієї статті є аналіз актуального стану розвитку європейських стандартів у сфері правового регулювання обробки персональних даних, що, зокрема, має сприяти удосконаленню теоретичного розуміння питань захисту права людини на захист персональних даних, покращенню якості законотворчої діяльності, наближенню законодавства України до кращих світових стандартів у цій сфері.

Викладення основного матеріалу почнемо з аналізу нормотворчості і застосування права Ради Європи, а далі – в законодавстві Європейського Союзу. Концепція права на захист персональних даних, за часом, виникла пізніше прийняття Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (ЄКПЛ), проте Комісія і Суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) долучились до розвитку концепції, базуючись на широкому тлумаченні «права на повагу» до приватного життя, яке гарантоване в ст. 8 ЄКПЛ.

Практика ЄСПЛ стосовно порушення права на захист персональних даних ґрунтується на застосуванні ст. 8 ЄКПЛ. Приватне життя в інформаційному контексті включає в себе конфіденційність комунікацій, що охоплюють секретність телефонних розмов, електронної пошти та інших форм спілкування; інформаційну недоторканність приватного життя, в тому числі персональних даних в Інтернеті⁴. Категорія «персональні дані» охоплює не тільки друковану текстову інформацію, а й також зображення людини (фотографії, відео і голос)⁵, у тому числі зафіксовані у громадських місцях⁶. Такий вид контенту (інформаційного наповнення) може включати в себе також конфіденційну особисту інформацію про сімейне життя⁷.

Державні органи мають право на отримання у постачальників (провайдерів) послуг з доступу до Інтернету інформації, що стосується користувачів, якщо це відповідає вимогам закону, має законну мету, а також є необхідним у демократичному суспільстві й пропорційним обмеженням⁸.

Питання захисту персональних даних на універсальному міжнародному рівні регламентується вищезгаданою спеціальною Конвенцією Ради Європи № 108 «Про захист індивідів щодо автоматизованої обробки персональних даних» (м. Страсбург, 1981)⁹, яка відкрита для участі не лише держав-членів Ради Європи, а будь-яких держав та міжнародних організацій. Так само й Додатковий протокол щодо органів нагляду та транскордонних потоків даних (м. Страсбург, 2001 р.), який доповнив Конвенцію положеннями щодо обов'язковості функціонування незалежного органу (органів) нагляду та перевірки адекватності рівня захис-

© А. В. Пазюк, 2016

* Скорочення терміна «захист прав осіб стосовно обробки персональних даних» на більш лаконічний – «захист персональних даних» є загальноприйнятим.

ту у разі передачі персональних даних до одержувачів під юрисдикціями держав, що не є учасницями Конвенції¹⁰.

Конвенцію № 108 і Додатковий протокол ратифіковано Законом України № 2438-VI від 6 липня 2010 р.¹¹. Закон України «Про захист персональних даних» від 1 липня 2010 р. № 2297-VI¹² заснований на положеннях Конвенції № 108 і Додаткового протоколу до неї.

Під «обробкою» персональних даних розуміється будь-яка дія або сукупність дій, таких як: збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання, поширення (розповсюдження, реалізація, передача), знеособлення, знищення тощо (ст. 2 Закону України «Про захист персональних даних»).

Загальні принципи обробки персональних даних визначені у ст. 5 Конвенції № 108, яким кореспондують положення ст. 6 Закону України «Про захист персональних даних». Зокрема, персональні дані, що піддаються автоматизованій обробці, повинні: а) отримуватися та оброблятися сумлінно та законно; б) зберігатися для визначених і законних цілей та не використовуватися в спосіб, не сумісний із цими цілями; в) бути адекватними, відповідними та не надмірними стосовно цілей, для яких вони зберігаються; г) бути точними та в разі необхідності оновлюватися; д) зберігатися у формі, яка дозволяє ідентифікацію суб'єктів даних не довше, ніж це необхідно для мети, для якої такі дані зберігаються.

У практиці правозастосування ЄСПЛ (ст. 8 ЄКПЛ) також було підкреслено важливість таких положень, що відображені як принципи обробки персональних даних у ст. 5 Конвенції № 108:

– *принцип законності обробки персональних даних* (мета та підстави обробки персональних даних визначені в законодавстві) – справи «Ротару проти Румунії», «М. К. проти Румунії», «Заїченко проти України», «П. Г. проти Об'єднаного Королівства», «Кеннеді проти Великобританії», «Гардель проти Франції»;

– *принцип легітимної мети* (конкретні і законні цілі обробки) – справи «М. К. проти Франції», «Л. Х. проти Латвії», «Леандер проти Швеції»;

– *принцип необхідності та пропорційності обробки* (адекватності, відповідності та ненадмірності персональних даних, обмеження ідентифікації – не довше, ніж це необхідно для законних цілей) – справи «Гардель проти Франції», «С. і Марпер проти Великобританії», «Л. Х. проти Латвії», «Узун проти Німеччини»; «М. К. проти Франції»;

– *принцип якості даних* (персональні дані мають бути точними, достовірними та оновлюватися в міру потреби, визначеної метою їх обробки) – справи «Гарнага проти України», «Чуботару проти Румунії»;

– *принцип добросовісності і підвітності* (відкритості, прозорості обробки із застосуванням засобів та у спосіб, що відповідають визначеним цілям такої обробки, контролю) – справи «Леандер проти Швеції», «Шимоволос проти Росії», «Гаскін проти Великобританії», «І. проти Фінляндії»¹³.

Стосовно особливої категорії персональних даних, т. зв. «вразливих даних», встановлені особливі вимоги, як-от виключність обставин і наявність додаткових гарантій. До особливої категорії даних у ст. 6 Конвенції № 108 віднесено персональні дані, що свідчать про расову приналежність, політичні, релігійні чи інші переконання, а також дані, що стосуються здоров'я, статевого життя або засудження в кримінальному порядку.

З метою забезпечення дотримання правил обробки персональних даних для суб'єктів даних передбачені відповідні права у ст. 8 Конвенції, що включають можливість: а) з'ясувати існування файлу персональних даних для автоматизованої обробки, його головні цілі, а також особу та постійне місце проживання чи головне місце роботи контролера файлу; б) отримувати через обґрунтовані періоди та без надмірної затримки або витрат підтвердження або спростування факту зберігання персональних даних, що її стосуються, у файлі даних для автоматизованої обробки, а також отримувати такі дані в доступній для розуміння формі; в) вимагати у відповідних випадках виправлення або знищення таких даних, якщо вони оброблялися всупереч положенням внутрішнього законодавства; г) використовувати засоби правового захисту в разі порушення вищезазначених прав.

Наслідуючи формулювання ч. 2 ст. 8 ЄКПЛ, у Конвенції № 108 (ст. 9) передбачається можливість застосування обмежень «у відповідності із законом», якщо вони є в демократичному суспільстві необхідним заходом, спрямованим на: а) захист державної та громадської безпеки, фінансових інтересів держави або на боротьбу з кримінальними правопорушеннями; б) захист суб'єкта даних або прав і свобод інших людей.

Адаптація положень Конвенції № 108 до вимог часу, її пристосування до різних сфер, в яких відбувається обіг персональних даних, здійснювалась Комітетом Міністрів Ради Європи шляхом схвалення профільних рекомендацій, що мають характер «м'якого права» Ради Європи¹⁴. Запланований перегляд Конвенції № 108 очікується після вступу в дію нового покоління законодавства у сфері захисту персональних даних в Європейському Союзі у 2018 р., на розвиток якого суттєво вплинула практика як Європейського Суду з прав людини (ЄСПЛ), так і Суду Європейського Союзу (Суд ЄС).

Право на захист персональних даних – міжгалузевий інститут права ЄС і автономне юридичне право людини. Про це, зокрема, свідчить включення норми щодо захисту персональних даних до ст. 16 Договору про функціонування Європейського Союзу як однієї з його інституційних основ¹⁵.

У Хартії прав Європейського Союзу, що включена як невід'ємна частина до Лісабонського Договору, праву на захист персональних даних присвячена ст. 8¹⁶. У свою чергу, право на повагу до приватного і сімейного життя окремо передбачено у ст. 7 Хартії. Цим, зокрема, підкреслюється автономний юридичний характер права на захист персональних даних, який впливає з поширення правил захисту персональних даних не лише на приватне життя, а й публічну сферу.

Базові та спеціальні нормативно-правові акти з питань захисту персональних даних в ЄС пройшли декілька етапів розвитку. До цього часу в Європейському Союзі залишається чинною *Директива 95/46/ЄС «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних»* від 24 жовтня 1995 року¹⁷.

Спеціальні правила стосовно обробки персональних даних в правоохоронній діяльності визначені в *Директиві щодо захисту фізичних осіб стосовно обробки персональних даних уповноваженими органами в цілях запобігання, розслідування, встановлення або переслідування кримінальних правопорушень або виконання кримінальних покарань та щодо безперешкодної передачі таких даних* (далі – Директива про обробку даних для боротьби із злочинністю)¹⁸. Ця Директива вступає в дію разом із Регламентом у квітні 2018 року.

У 2016 р. в Європейському Союзі було прийнято нові правила щодо поводження з персональними даними. На заміну Директиви 95/46/ЄС прийнято *Загальний Регламент ЄС про захист даних* (далі – Регламент), який вступить в дію у квітні 2018 року¹⁹.

Спеціальні правила стосовно обробки персональних даних в правоохоронній діяльності визначені в *Директиві щодо захисту фізичних осіб стосовно обробки персональних даних уповноваженими органами в цілях запобігання, розслідування, встановлення або переслідування кримінальних правопорушень або виконання кримінальних покарань та щодо безперешкодної передачі таких даних* (далі – Директива про обробку даних для боротьби із злочинністю)²⁰. Ця Директива вступає в дію разом із Регламентом у квітні 2018 року.

Спеціальні вимоги для збереження персональних даних в телекомунікаційному секторі визначені в Директиві 2006/24/ЄС²¹. Зокрема, ця Директива містить правила, згідно з якими провайдери інтернет-послуг та інші телекомунікаційні компанії повинні зберігати персональні дані про користувачів та детальну інформацію про використання засобів електронного зв'язку (мета-дані), що підлягала наданню на запити правоохоронних органів*.

Суд Європейського Союзу (Суд ЄС) у своїй практиці не оминув питання захисту персональних даних, що значною мірою вплинуло на зміст нових правил захисту персональних даних в Європейському Союзі. Зупинимось на правових позиціях Суду ЄС більш докладно, оскільки в них розглянуто низку питань, що стосуються обробки (пошуку, збирання, зберігання) персональних даних третіх осіб.

У своєму рішенні від 8 квітня 2014 р., визнаючи Директиву 2006/24/ЄС недійсною, Суд ЄС постановив, що збереження персональних даних з метою розслідування злочинів відповідає вимогам європейського законодавства і є «необхідним у демократичному суспільстві», але вимоги, викладені в Директиві, є непропорційними, оскільки вони:

- тягнуть за собою широкомасштабні та особливо серйозні порушення фундаментальних прав – права на захист персональних даних і права на повагу до приватного життя;
- не окреслюють, як з процесуальної так і матеріальної точок зору, поняття «серйозного злочину»;
- не встановлюють чіткі й точні правила щодо регулювання ступеня втручання у фундаментальні права;
- не створюють достатніх гарантій для забезпечення ефективного захисту збережених персональних даних від ризиків незаконного використання, доступу та використання цих даних;
- не забезпечують застосування достатньо високого рівня захисту і безпеки з боку провайдерів шляхом впровадження технічних та організаційних заходів;
- період збереження персональних даних (від 6 до 24 місяців) занадто загальний і має бути адаптований до конкретних цілей (злочинів, з якими необхідно боротися);
- не забезпечує незворотного видалення персональних даних наприкінці періоду збереження даних²².

Іншою широко відомою стала справа про «*право бути забутим*». У рішенні від 13 травня 2014 р. Суд ЄС дав оцінку поняттю «обробка персональних даних» в контексті діяльності пошукового сервісу *Google*. Заявник через іспанські суди вимагав видалення застарілої інформації про продаж нерухомості, що містилася в пошукових результатах *Google*, які відсилали користувачів до архіву газети, в якій містилося відповідне оголошення заявника.

У рішенні Суд ЄС постановив:

1) по-перше, діяльність пошукової системи, що складається з пошуку інформації, опублікованої або розміщеної в Інтернеті третіми особами, автоматичне індексування, тимчасового зберігання і, нарешті, що робить доступними результати пошуку для інтернет-користувачів за відповідним рейтингом, повинна бути класифікована як «обробка персональних даних» в значенні ст. 2 (б) Директиви 95/46/ЄС, коли ця інформація містить персональні дані і, по-друге, оператор пошукової системи повинен бути розцінений як «контролер» щодо цієї обробки, за змістом ст. 2 (d) Директиви 95/46/ЄС;

2) правила захисту даних ЄС (Директива 95/46/ЄС) застосовуються до операторів пошукових систем, якщо у них є філія або дочірнє підприємство в державі-члені, які сприяють продажу рекламних площ, пропонувананих пошуковою системою;

3) оператор пошукової системи зобов'язаний видалити зі списку відображуваних після пошуку результатів персональні дані, опубліковані третіми особами на веб-сторінках, навіть якщо вони відповідають вимогам закону, *однак*;

4) рішення з цього питання буде залежати від результатів співвідношення інтересів суб'єкта персональних даних та легітимних суспільних потреб, що включатиме оцінювання, чи не переважає загальносуспіль-

* Директива визнана недійсною рішенням Суду ЄС від 8 квітня 2014 року.

ний інтерес в доступі до інформації, про яку йдеться, шляхом включення до списку пошукових результатів в кожному окремому випадку²³.

На підставі проведеного аналізу актуального стану розвитку міжнародно-правових стандартів захисту персональних даних встановлено наявність базових мінімальних стандартів у сфері захисту персональних даних, схвалених Радою Європи 35 років тому (Конвенція № 108), яких Україна має дотримуватись. При оцінці чинного галузевого інформаційного законодавства України у сфері захисту персональних даних (Закон України «Про захист персональних даних»), а також спеціальних нормативно-правових актів у сфері обробки персональних даних (таких як Закон України «Про запобігання корупції») слід орієнтуватися на нове покоління актів Європейського Союзу, зокрема *Загальний Регламент ЄС про захист даних (2016)*, а також спеціальні правила захисту персональних даних у правоохоронній сфері (*Директива 2016/680*). Практика ЄСПЛ та Суду ЄС за цією категорією справ є вкрай важливою для врахування при розробці проектів нормативно-правових актів, застосуванні діючого законодавства та його тлумаченні.

Подальшій науковій розробці автора в цій сфері включатимуть аналіз положень Закону України «Про запобігання корупції» щодо збирання та обробки та оприлюднення персональних даних посадовців в ході електронного декларування на відповідність вищезазначеним вимогам європейських стандартів.

¹ Конституційне подання 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень абзацу чотирнадцятого частини першої статті 1, пункту 3 частини першої статті 3, пункту 2 частини першої статті 12, пункту 2 з приміткою 1, пунктів 3, 8, 9, 10, 11 частини першої статті 46, частини третьої статті 46, абзаців другого, третього частини першої статті 47, частин першої, третьої статті 50, статті 51, частини другої статті 52, підпункту 3 пункту 3 частини п'ятої Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VI, статті 3661 Кримінального кодексу України // КСУ. – Електрон. дані. – 2016 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ccu.gov.ua:8080/docscatalog/document?id=297857> – Назва з екрана. – Дата звернення: 03.12.2016 р.

² Пазюк А. В. Захист прав громадян у зв'язку з обробкою персональних даних у правоохоронній діяльності: європейські стандарти і Україна / А. В. Пазюк. – К. : Прайвесі Юкрейн, 2001. – 206 с.

³ Захист персональних даних: правове регулювання та практичні аспекти : наук.-практ. посіб. / М. В. Бем, І. М. Гордиський, Г. Саттон, О. М. Родіоненко ; Європейський Союз, Рада Європи. – К. : К.І.С., 2015. – 220 с.

⁴ *Copland v. the United Kingdom*, no. 62617/00, ECHR 2007-I.

⁵ *Sciaccia v. Italy*, no. 50774/99, § 29, ECHR 2005-I; *Von Hannover v. Germany* (no. 2) [GC], nos. 40660/08 and 60641/08, § 96, ECHR 2012.

⁶ *Peck v. the United Kingdom*, no. 44647/98, §§ 60-63, ECHR 2003-I; *Khmel v. Russia* (no. 20383/04, 12 December 2013).

⁷ *Verlagsgruppe News GmbH and Bobi v. Austria* case, no. 59631/09, 4 December 2012.

⁸ *Ringler v. Austria*, no. 2309/10, communicated to the respondent Government in May 2013; *Benedik v. Slovenia*, no 62357/14, communicated in April 2015.

⁹ Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, CETS No. 108, Strasbourg, 28.01.1981 // The Council of Europe. – Електрон. дані. – 1981 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/108.htm> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.12.2016 р.

¹⁰ Additional Protocol to the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, regarding supervisory authorities and transborder data flows, CETS No. 181, Strasbourg, 2001 // The Council of Europe. – Електрон. дані. – 2001 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ListeTraites.asp?CM=8&CL=ENG> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.12.2016 р.

¹¹ Про ратифікацію Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних та Додаткового протоколу до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних стосовно органів нагляду та транскордонних потоків даних : Закон України № 2438-VI від 6 липня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 46. – Ст. 542.

¹² Про захист персональних даних : Закон України від 1 липня 2010 р. № 2297-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34. – Ст. 481.

¹³ Захист персональних даних: правове регулювання та практичні аспекти : наук.-практ. посіб. / М. В. Бем, І. М. Гордиський, Г. Саттон, О. М. Родіоненко ; Європейський Союз, Рада Європи – К. : К.І.С., 2015. – 220 с.

¹⁴ Recommendation Rec(87)15 of the Committee of Ministers to member states regulating the use of personal data in the police sector, available at : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804e7a3c>

¹⁵ Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/C83/01) // Міністерство юстиції України. – Електрон. дані. – 2016 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://minjust.gov.ua/file/23491> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.12.2016 р.

¹⁶ European Union, Charter of Fundamental Rights of the European Union, 26 October 2012, 2012/C 326/02, available at : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.refworld.org/docid/3ae6b3b70.html> – [accessed 12 December 2016].

¹⁷ Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних : Директива 95/46/ЄС від 24 жовтня 1995 р. // ВРУ. – Електрон. дані. – 2016 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_242 – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.12.2016 р.

¹⁸ Directive 2016/680 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016, on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purposes of the prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, and on the free movement of such data, and repealing Council Framework Decision 2008/977/JHA, OJ L 119, 4.5.2016, p. 89–131.

¹⁹ Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation), OJ L 119, 4.5.2016, p. 1–88.

²⁰ Directive 2016/680 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016, on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purposes of the prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, and on the free movement of such data, and repealing Council Framework Decision 2008/977/JHA, OJ L 119, 4.5.2016, p. 89–131.

²¹ Директива 2006/24/ЄС Європейського Парламенту і Ради ЄС щодо збереження персональних даних, які генеруються або обробляються у зв'язку з використанням послуг засобів загальнодоступного електронного зв'язку в загальних мережах зв'язку та якою вносяться зміни до Директиви 2002/58/ЄС, OJ 2006 L 105, с. 54.

²² Judgment of the Court (Grand Chamber), 8 April 2014, *Digital Rights Ireland Ltd v Minister for Communications, Marine and Natural Resources and Others and Kärntner Landesregierung and Others*, available at : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62012CJ0293&from=EN>

²³ Judgment of the Court (Grand Chamber), 13 May 2014, *Google Spain SL and Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González*; available at : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-131/12>

Резюме

Пазюк А. В. Європейські стандарти захисту персональних даних у поліцейському секторі: сучасний стан і тенденції розвитку.

У сфері обробки персональних даних в секторі правоохоронної діяльності в Україні відчувається недостатність правового регулювання, що може призводити до зловживання владою та порушення прав людини. Прийняття нових законодавчих актів у сфері запобігання і боротьби з корупцією, що передбачають електронне декларування, відкритий доступ громадськості до персональних даних і заходи з моніторингу способу життя посадовців для забезпечення прозорості публічної влади, потреба належних правових гарантій захисту персональних даних і приватності як посадовців, так і близьких до них осіб.

У статті подається аналіз наявних актів Ради Європи, Європейського Союзу, а також практики ЄСПЛ та Суду ЄС з цієї категорії справ. Результати дослідження можуть бути використані при оцінюванні на відповідність міжнародним стандартам діючого та пропонованого законодавства України, його тлумаченні Конституційним Судом України щодо відповідності Конституції України.

Ключові слова: захист персональних даних, право на приватність, правоохоронна діяльність, боротьба із корупцією, міжнародно-правові стандарти.

Резюме

Пазюк А. В. Европейские стандарты защиты персональных данных в полицейском секторе: современное состояние и тенденции развития.

В сфере обработки персональных данных в секторе правоохранительной деятельности в Украине ощущается недостаточность правового регулирования, что может приводить к злоупотреблению властью и нарушению прав человека. Принятие новых законодательных актов в сфере предотвращения и борьбы с коррупцией, предусматривающих электронное декларирование, открытый доступ общественности к персональным данным и мероприятия по мониторингу образа жизни чиновников для обеспечения прозрачности публичной власти, требует надлежащих правовых гарантий защиты персональных данных и приватности должностных лиц и близких к ним лиц.

В статье дается анализ действующих актов Совета Европы, Европейского Союза, а также практики ЕСПЧ и Суда ЕС по этой категории дел. Результаты исследования могут быть использованы при оценке на соответствие международным стандартам действующего и предлагаемого законодательства Украины, его толковании Конституционным Судом Украины относительно соответствия Конституции Украины.

Ключевые слова: защита персональных данных, право на приватность, правоохранительная деятельность, борьба с коррупцией, международно-правовые стандарты.

Summary

Pazyuk A. European approach to the data protection in the police sector: current status and trends.

There is a lack of legal regulation in the field of processing of personal data in law enforcement sector in Ukraine, which may lead to abuse of power and violation of human rights. The newly adopted acts in the field of prevention and fight against corruption provide for the electronic declaration, open public access to personal data and monitoring of expenditures by public officials to ensure transparency of public authority. It requires appropriate legal guarantees for the protection of personal data and privacy of public officials and their relatives.

The current legal instruments of the Council of Europe and the European Union, as well as the practice of the ECtHR and the EU Court of Justice in the data protection field are analysed.

The conclusions can be used to assess compliance of domestic legal acts and drafts with international standards, as well as for interpretation by the Constitutional Court of Ukraine in the mentioned case concerning constitutionality of the Act 'On Prevention of Corruption'.

Key words: protection of personal data, the right to privacy, law enforcement, anti-corruption, international legal standards.